

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Hermanni Conringii De Pace Civili Inter Imperii Ordines Religione Dissidentes Perpetuo Conservanda Libri Duo

Conring, Hermann

Francofurti ; Lipsiae ; Wittebergae, 1680

Caput I. Argumentum eorum quae proponuntur hoc Libello. Simul docetur:
Jus esse homini, quamvis Catholico Romanensi, salva Fide sua, Bullas
interdum non observare, imo rejicere ut vitiosas.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9585

ANIMADVERSI O
IN BULLAM
INNOCENTII X PAPÆ.

CAPUT I.

*Argumentum eorum qua proponuntur hoc libello.
Simul docetur: fas esse homini, quamvis Catholico
Romanensi, salva Fide sua, Bullas Papales interdum
non observare, imo rejicere ut vi-
tiosas.*

EXaminaturi Bullam Innocentii X Papæ, qua ille Articulos quosdam ejus Tractionis. qua anno hujus seculi post quadragesimum octavo Pax Germaniæ restituta est, nullitatis damnavit, *primum* in illius insolentiam & noxam, *inde* in ejus iniquitatem animadvertemus.

Occupabitur autem *Prior* quidem Animadversio in eo, ut demonstramus, Bullam illam, quamvis non foret iniqua, per se tamen non necessariam, non utilem, sed publice privatimque perniciosam esse; *Alterâ* manifestum fiet, principio in communi, deinde speciatim magis, illam ab omni equitate & justitia esse alienam.

Prius vero hoc quam agamus, forte haud abs re fuerit, si non nihil preparemus animos eorum qui studio pietatis abrepti, nefas arbitrantur & impi-

um facinus, Pontificis Romani Bullam aliquam censuræ subjicere. Qui sane ita sunt persuasi, abhorrebunt haud dubie à libelli hujus lectione, imo omnem hanc operam meam superstitioso præjudicio damnabunt, nulloq; facto examine eam detestabuntur. Ut igitur & hi non sese impostero subducant veritatis inquisitioni, removebimus ante omnia, saltim paucis tamen, pro instituti ratione, illa quæ animos, alioquin probos rectos & prudentes, tenent hac in re impeditos.

Sunt autem illa nisi fallor, nihil aliud quam superstitiosæ quædam de Romano Pontificæ opiniones: quod nimirum ille falli aut errare nequeat, quod illius dicta factaque nulli sunt humano iudicio obnoxia, quod denique omnia illius quantumvis gravia, imo iniquissima, ferri habeant humillima patientia. Et verò isthæc omnia pridem sanctè credi & observari Pontifices voluisse, cum alias constat tum abunde loquuntur ipsa illorum Canonici juris de creta.

Simpliciter sane, & citra omnem exceptionem, Bonifacius VIII in cap. *Licet*: De Constitut. in Sexto, affirmat: *Pontifex jura omnia in scrinio pectoris sui censetur habere.* Quem secutus Baronius in epistola ad Philippum III Hispanum, non dubitavit, sua contra Siculam monarchiam disputata, quum essent à Papis approbata legi autem ve-
tita

tita a Regiis ministris, hisce verbis propugnare :
*Noscant laici homines, quando indecore, non sine
 offensa Catholica veritatis, Laica manus, clavem
 scientia, quam solius esse Petri Catholica profitetur
 Ecclesia, arripuerit, ut judicet atque damnet scri-
 pta, iussa imperata, & calculo comprobata Roma-
 ni Pontificis: cujus est auctoritatis solius, judica-
 re probare vel contemnere cujusvis scripta, preser-
 tim Ecclesiastica.*

ΑΙΟΥΤΕΛΙΟ. 85 porro suos actus haberi velle Papas, li-
 quidem est, saltem ex cap. *Si Papa* dist. XL. Per-
 quam enim magnifica sunt verba. *Si Papa sua &
 fraternas salutis negligens, deprehenditur inutilis
 & remissus in operibus suis, & insuper à bono taci-
 turnus, quod magis officit sibi & omnibus, nihilo-
 minus innumerabiles populos catervatim secum
 ducit primo mancipio gehenna, cum ipso plagis
 multis in aeternum vapulaturos; Hujus culpas ist-
 hic redarguere presumat mortalium nullus: quia
 cunctos ipse judicaturus, à memine est judicandus,
 nisi deprehendatur à fide devius. Eadem so-
 nant aliquot capitula à *Patet profecto* usque ad
Nunc verò *Caus. IX* quest. 3. Estque hoc axioma
 Romanæ Curia usque adeo acceptum, ut superio-
 re etiam seculo, anno nempe 1158, Paulus IV in Bul-
 la, quam de Hæreticorum schismaticorum eo-
 rumq; fautorum poenis promulgavit & suo Septi-*

mo Decretalium libro inseruit Petr^o Mattheus, hisce fuerit verbis usus. *Nos considerantes, rem huiusmodi adeo gravem & periculosam esse, ut Romanus Pontifex, qui Dei & Domini nostri Jesu Christi vices gerit in terris, & super gentes & regna plenitudinem obtinet potestatis, omnesque, iudicat, à nemine in hoc seculo iudicandus, possit si deprehendatur à fide devius redargui.*

Simpliciter quoque obediendum esse quamvis iniquis Papparum iussis & rescriptis, fatis indicat illud Dist. XIX: *In memoriam B. Petri Apostoli honoremus sanctam Romanam & Apostolicam sedem, ut que nobis sacerdotalis mater est dignitatis, esse debeat magistra Ecclesiastica rationis. Quare servanda est cum mansuetudine humilitas, ut licet vix ferendum ab illa Sancta sede imponatur iugum, tamen feramus & pia devotione toleramus.* Eodem faciunt Distinctionis illius Capitula Sic omnes, *Enimvero & Nulli fas est, aliaq; multa.* Diu post Bonifacius VIII cap. *Unam sanctam Extrav. de Major. ac obedientia* ait: *Subesse Romano Pontifici, omni humana creatura, declaramus, decimus, definimus & pronunciamus, omnino esse de necessitate salutis.* Etiamnum vero hoc ita doceri à Curia Romana, certum est.

Quod si autem hæc ita sese habeant, fateor etiam ipsemet, non fore fas cuiquam homini Catholico e-

co, etiam hanc Innocentianam Bullam non pronocultu venerari, nec ferre ullam in Bullam hanc Animadversionem. Verum enim vero etsi aliquot seculis strepuerit ejusmodi pronunciatis Romana Curia, multisq; terrorem incusserit, numquam tamen, vel in Occidentali hac Ecclesia, fuerunt a prudentioribus admissa, sed salva etiam Romana communione, in alia plane, passim terrarum, ab integris interdum populis, est itum. Ut proinde, nihil horum de Fide esse, semper fuerit creditum; frustra subinde ringente Curia, utpote cujus etiam diræ contemptæ, & fulmina ceu bruta rejecta fuerint.

Et verò illud Bonifacii de *Scrinio pectoris Pontificio*, ubi vishactenus usu ipso explosum fuit: usque adeo, ut totus Sextus Decretalium cui suum illud Bonifacius inferuit, in universo Gallia regno nullam obtineat, cum plurimis suis bullis, Canonici juris auctoritatem. In ipso præterea illo cap. *Licet* deserte ipse Bonifacius de Pontifice quolibet sic loquitur: *Quia locorum specialium & personarum singularium consuetudines ac statuta (cum sint facti & in facto consistant) potest probabiliter ignorare.* Hoc ipso autem utique fatetur Papa, in scrinio pectoris se non habere jura omnia. Imo vero cum, ipsomet hic fatente, *qua sunt facti & in facto consistunt*, Papa possit ignorare: liquet utique Papæ mandata omnia, quæcumque saltim ver-

siculus circa ea quæ sunt facti, non mereri irrefragabilem fidem. Quod Baronius porrò dicit, omnem scientiæ clavem penes solum esse pontificem novum quid est & ante forte nunquam auditum: tantum abest, ut tale quid *profiteatur Catholica Ecclesia*. Regi utiqve Hispaniæ, omniqve latissime patenti ejus reipublicæ, quamvis sincerissimæ Catholicæ creditæ, neutiqvam hoc fuisse persuasum, vel unum illud indicio est, quod spretis illis Baronianis, ut & Pontificum approbationibus, anno hujus seculi decimo Prorex Siciliae Cardinalis Iannetinus Doria, Regium edictum quo Tomus Undecimus Annalium Baronii est proscriptus, fecerit promulgari. Ne nunc urgeam illa, quæ contra hoc Baronianum doctè disseruit P. Paulus Servita Theologus Venetus in Consilio de Inquisitionis Officio rectè constituendo cap. 29. Sed &, qui tale placitum sit de fide, quum nondum Fidei dogmatibus sit adscriptum, Pontificem extra Concilium indefinitionibus fidei esse infallibilem?

Neutiqvam porro verisimile est, Bonifacii martyris esse illa verba quæ illi adscibit Gratianus. Tutò sane huic credi non posse notum est, & ostenderunt ipse Censores Romani, cum primis verò Antonius Augustinus libro Emendationum, & Stephanus Baluzius in doctissimis Notis. Nec congruit stilus cum Epistolis Bonifacii Serrarianis. Arguunt
autem

autem illa verba spiritum Pseudo Isidoriani voluminis artificem; quem tamen fateor videri ex Bonifacii schola prodiisse.

Jam & judicio nulli esse obnoxium Papam, nisi quando ille hæresi est infectus, nunquam fuit toti Catholicæ Ecclesiæ persuasum, multo minus inter fidei asserta numeratum. Utiqve enim, ut vetera taceam, coram Carolo Magno adhuc Patricio accusatus Leo III purgare sese coactus fuit juramento: ejusdem causam in judicio Romæ expendi fecit Ludovicus Pius Caroli filius. Otto Magnus Joannem XII & Benedictum V, Henricus Tertius tres Papas de solio dejecit per sententias pronunciatas in Conciliis Episcoporum, nemine quoquam Catholico tum repugnante, imo nemine non laudante. Non dubitavit porro Concilium Constantiense, Basileense, & Pisanum damnare aliquot Papas & deponere constitutis judiciis. Quin imo decretum tunc fuit, tanquam fidei dogma æstimandum esse: quod concilium sit supra Papam, sive judicio Concilii omnem Papam esse subiectum. Sed & non solius hæreseos nomine Papam esse judicio obnoxium, usque adeo olim placuit Catholicis tantum non omnibus, ut centesimo statim post Gratianum anno Joannes Semecca sive teutonicus, Decreti glossator, ad ipsum illud Capitulum *Si Papa*, non dubitaverit docere, quod

non

non solum pro heresi sed etiam pro quolibet notorio crimine, ut Simonia, adulterio, & hujusmodi quovis alio, si admonitus sit in corrigibilis, ut ex eo scandalizetur Ecclesia, possit Papa judicari imò deponi. Non me fugit haud defuisse, qui hanc Glossæ doctrinam improbant, ut Antonium Florentinum Parte IV Summæ major. tit. VI §. 4. & quem ipse laudat petrum Paludanum aliosque Curiaē addictos. Quando tamen in pretio pridem fuerit a Romano - Catholica Ecclesia dogma illud habitum præstat discere ex testimonio uno juris omnis longe peritissimi Doctoris Philippi Decii. Cujus Cons. 151. n. 4. col. 1. hæc verba sunt. Quando Papa est incorrigibilis in aliquo notorio delicto, pro quo Ecclesia scandalizatur, Glossa interminis in C. 51 Si Papa 40 dist. tenet, quod Papa accusari possit. Et de illa Glossa maximum fuit factum fundamentum contra Eugenium Quartum in Concilio Basiliensi. Et illa Glossa communiter tenetur per omnes: ut Abbas dicit in c. significasti de elect. & in disp. Episcopus & quidam rector. Ubi inquit, quod totus mundus approbat hanc Glossam. Et illam Glossam pluribus rationibus comprobat Ludovicus Romanus in Cons. 323. Idem Verò docet etiam Cardinalis Zabarella tract. de Schism. n. 20 Cardin. Jacobatius l. 3. de Concil. art. 1. n. 170. & seqq. Jason Consil. 95. requisitus col. 4. Lepidè Baldus in Cap. Olim

lim circa fin. Extr. de Reser. scribit: *Contra Papam sua potestate abutentem primò utendum est verbis, (h. e. precibus & monitis) secundo verbis (h. e. minis) tertio lapidibus; quod ubi non sufficit virtutis ingenium, ibi valere debet armorum presidium.* Omnes quos modo adduxi fuere non docti tantam sed etiam καθολικῶτατοι: nemo autem passus est sibi persuaderi, ob solum hæreseos crimen posse Papam judicari. Est autem merito quàm maxime hoc quoque mirandum, quod Papa possit hæresi infici, & hoc nomine sit iudicio humano obnoxius; si ille vice Christi fungitur in hisce terris, imo si est Deus in terris, uti idem ille Baldus loquitur in l. ult. Cod. de sent. rescind. aut, *si Papa & Christus faciunt unum consistorium, ita quod, excepto peccato, potest Papa quasi omnia facere quæ potest Deus, & à nemine potest judicari, quod docet Abbas Panormitanus in cap. licet de elect.* Etenim videtur dist. 69 recte scribi: *Satis ostenditur, à seculari potestate nec ligari prorsus nec solvi posse Pontificem: quem constat à pio Principe constantino Deum appellatum, cum nec Deum posse ab hominibus judicari, manifestum sit.* Quin imo potuisset addi: à nullo etiam Concilio Episcoporum judicari Papam posse, quia Deus est. Sed Nicolaus cujus verbis utitur Gratianus, perperam illud quod Constantinus à Rustino fertur de omnibus Episcopis dixisse, soli

Papæ

Y

Papæ attribuit: perperam quoque verba Constantini accepit, de plusquam humana auctoritate. Ut vero hoc quidem sese habeat; illud certissimum est ex iis quæ attulimus, non abhorrere à Romano-Catholica fide id quod nos profiteamur, etiam Papam ipsum esse iudicio humano subiectum, nec omnino ἀνυπεύθυνον. Et sanè ad Papam proptiè pertinet etiam illud quod ex Hieronymo in *causam* 29.7 transtulit Gratianus: *Non est facile, stare loco Pauli, tenere gradum petri, iam cum Christo regnantium, Infatuatum sal ad nihilum prodest nisi ut projiciatur foras & à porcis conculcetur.*

Quæ horum autem eadem est ratio & obedientiæ omnibus sine discrimine etiam iniquissimis Papalibus mandatis præstandæ. Nunquam enim fervile adeo obsequium Papparum in Catholica Ecclesia, quamvis pressâ Papali iugo, obtinuit; adeoque ne nunc quidem illud potest à Fide Catholica exigi. Infiniti sanè actus contrarium docent. Sumptum porro illud *in memoriam*, non ex Caroli Magni est Capitularibus, quod credi voluit Gratianus, sed ex Triburiensi Concilio. Quod celebratum est plane eo tempore, quo Epistolarum Pontificalium supposititium volumen ut Romanos Papas, præsertim Nicolaum I & Hadrianum II, in superbiam intolerabilem, ita in stupidam servitutem egerat omnes illius ævi Episcopos, scelus Moguntia non multo antè commissum

missum ignorantes. Sed & ante annos triginta Nicolai Papæ in Archiepiscopos Colonensem & Tre-
virenses Romæ exercita sævitia omnium, Germa-
niæ cum primis, Episcoporum animis adhuc ob-
versabatur: idque maxime, quod in Romana syno-
do, curante Nicolao, ut habent Annales Pythæani
Francorum, hic fuisset conditus insolens Canon:
*Si quis dogmata, mandata, interdicta vel decreta,
pro Catholica fide, pro Ecclesiastica disciplina, pro
corectione fidelium, pro emendatione scelerato-
rum, pro interdictione imminentium vel futuro-
rum malorum, à Sedis Apostolica Præsule salubri-
ter promulgata contempserit, anathemasit.* Inso-
lens inquam; quia confictæ paulo ante Epistolæ
Pontificum Pseudo Isidorianæ, plane insolentem &
novam Romanis Pontificibus auctoritatem, atque
adeo & illam, quod omnia Pontificum mandata
humillimo obsequio sint observanda, rudibus il-
lius ævi Episcopis tunc demum persuasisset. Quod
obiter heic monere, ex re duximus.

Et vero procedente tempore usus docuit, neuti-
quam deberi illam obedientiam Romanis Pon-
tificibus; atque idcirca ex eo ad priscam liberta-
tem, etsi non omni aliqua tamen ex parte, rediit
Ecclesiæ Catholicæ, ut alibi passim ita etiam in
Germaniâ hac nostra legitimum regimen. Non
est necessum ut ego id operose nunc doceam. Satis

est audire quid scripserit jam ante ducentos amplius annos Nicolaus Cusanus, doctissimus utiqve sui ævi vir, post dignitate Cardinalis Romanus, & Germanus gente: quæque ille prolixius differuerit celeberrimi operis *de Concordia Catholica Ecclesia* l. 2. cap. 9. 10. 11. Ubi inter alia hæc ejus verba sunt: *Ad validitatem statutitria sunt necessaria: Potestas in statuente, Publicatio statuti, & ejusdem Approbatio per usum. Unde videmus, innumera Apostolica statuta, etiam à principio postquam edita fuerant, nec fuisse acceptata.* Pertinet huc, quod aliquod seculorum inconcussa consuetudine tantum non in universa Occidentali Ecclesia invaluerit, Bullis Pontificiis, nullam legis alicujus vim tribuere in Regnis & Provinciis, utut Romanæ communionis atque adeo Catholicis, prius quam auctoritas Summarum cujuslibet loci Civilium Potestatum iis consensio accedat, si desit autem hæc, tum illas ceu nullius pretii abjici solere. Appellatur vulgò consensio isthæc in Gallia quidem *Regium Pareatis*, in Belligo *Placet*, in Regno Neapolitano *Exequatur*, alibi aliter. Rei hujus ignarus, & cæcus Pontificiæ omnis Bullæ adorator, fecerit pretium operæ, si cum cura expendat longè doctissimum opusculum de *Jure Belgarum circa Bullarum Pontificiarum receptionem*, vel saltim ejus illam particulam, quæ inscribitur: *Belgii vetustum insti-*

institutum de non admittendis Bullis Pontificiis sine literis PLACITI, seu consensu Principis. Liquidò sanè illi communis usus ibi oculis omnium exponitur. Cum primis vero notari merentur à nostris hominibus, quæ ibi n. 5. de Rudolpho secundo Imperatore & n. 15. de Septem viro Moguntino circa negatam promulgationem Bullæ Cœnæ Domini quæ appellatur differuntur. In Gallia frequentissime Bullas Papales rejici, notissimum est. De Hispaniæ Regnis, utiq; sincere Romano-Catholicis, practicar. question. cap. 39. n. 9. italoquitur summus Juris Consultus Didacus Covarruvias. In his Regnis, multis in casibus & negotiis litera Apostolica, ante executionem earum, ad Regia mittuntur Tribunalia: idque fit ex Regio Decreto, ut illic examinentur, ne quid fiat & obtineatur falsis precibus & importunis suggestionibus à Summo Pontifice, adversus Regni Regumque Hispaniæ Privilegia & Apostolicas Concessionibus: denique ne litera Summi Ecclesiæ Presulis contra publicam Spirituales Ecclesiasticæ & Temporalis hujus provinciæ utilitatem, præter ipsius cæcedentis voluntatem, executioni mandentur. Etenim & alii Christiani Orbis Principes eodem jure utuntur & hæcenus usi fuere &c. Quid? quod non fiant hæc passim terrarum mera Pontificum conniventia, aut illis nescientibus, sed etiam [quamvis illis festo Cœnæ

Dominicæ quotannis anathemate ferientibus eos, qui Ecclesiasticam Juris dictionem impediunt vel usurpant, prætextu violentiæ prohibenda, vel literas Apostolicas sine suo beneplacito vetant executioni mandari. Imo quod ipsa illa Bulla Coenæ itidem passim nullo sit in pretio. Et vero Anonymus ille præstans Auctor opusculi de Jure Belgarum n. XV cum venetos Bullam illam aliquando contempnisset memorasset, diserte scribit: *Qua in re Hispania & Gallia Reges exemplo eis præiuerant, multis de causis ea finibus suis exclusa. Et Belgæ quidem tantum abest, ut fulminibus istis, quæ Bulla Coenæ tam confestim vibrat, se afflari existiment, aut fulguritione ejus terreantur, ut Concilia Regia nec mentionem illius fieri in Judiciis sustineant, mulctatis subinde causidicis, qui allegare Bullam, & auctoritate ejus causam suam fulcire ausi essent. Neq; hæc ita agi duntaxat, sed summo etiam jure agi, haud dubitarunt non adeo pridem post Covarruviam duo præclari Hispaniæ Juris consulti singularibus voluminibus defendere: alter Petrus Gonzalez de Salcedo opere *De lege Politica*, alter Franciscus Salgado grandi libro cui titulum fecit: *De supplicatione ad Sanctissimum*, uterque magno agmine idem sentientium non solum Jurisconsultorum sed Theologorum quoque stipatus. Quorum tamen nemo non in Romana*

com-

communione vixit: etsi dissimulare nolim, Salgadi opus Romano Indice proscriptum esse. Cæterum nec indicis illius, quamvis auctoritate Papali confecti & promulgati, in compluribus Catholico-Romanis regionibus, ut ex. gr. in Gallia & ditione Veneta, nulla est vel certe perquam exigua existimatio: ubi nimirum haud obtinet doctrina mancipiorum Curia; cujusmodi sunt hodie Jesuitæ.

Quæ de Ecclesiasticis aliisque temporalibus negotiis agentium Bullarum habetur in Catholica Romanensi Ecclesia ratio, eadem passim observatur & circa illas quæ Fidem attinent. Id quod liquidem est vel ex solis iis quæ in Janseniano negotio Romæ sunt promulgata. Etenim cum Romæ edita esset Bulla ab Urbano II^X anno seculi hujus quadragesimo primo contra Jansenii Augustinum, illa nec in Gallia nec in Belgio nec in Hispania auctoritatem & vim aliquam nancisci potuit, quod Reges haud consentirent & bona pars Episcoporum Theologorumque adversaretur. Successit autem sequente anno sævior Bulla altera ejusdem Urbani Papæ. Etiam hujus vero in Belgis quidem receptionem, à Rege Hispaniarum jussus sententiam dicere, Primas Belgii Archiepisc. Mechliniensis non dubitavit dissuadere multis adductis argumentis, eaque inter, quod pauci eam sint ut rectam probaturi. Post etiã in Belgio fuit publicata Bulla isthæc, idque auctori

auctoritate Regia : quia utrumque creditum fuit ne-
 cessarium ad id ut Bulla vim aliquam consequere-
 tur. Egre quidem hoc utrumque tulit Urbani suc-
 cessor Innocentius Papa ; ac proinde cum publica
 Protestatione asperisq; ad Regium belgii Guberna-
 torem datis literis, tum Archiepiscopi illius ut & E-
 piscopi Gandavensis ad Romanum Tribunal evo-
 catione, munire voluit læsam majestatem. Verum
 hi ne utiqvam voluerunt Romæ comparare, in Bel-
 gio autem non minus atqve alibi retenta consue-
 tudo, Bullas Papales non admittendi nisi cum soli-
 to suo *Placet* : in hujus utriusqve ceu juste facti de-
 fensionem conscripta sunt ab homine catholico
 bina illa eximia opuscula de Jure Belgarum, quo-
 rum alterum jam paulo ante plurimum laudavi, sed
 & Papa quantumvis invitustandem coactus est ac-
 quiescere. In eadem porro Jansenii causa anno
 quinquagesimo tertio Innocentius & sexagesimo
 quinto Alexander Romæ Decreta publicarunt
 quidem : etiam vero hisce nulla in Gallia & Bel-
 gio, ubi Jansenio faventium major erat numerus,
 fuit auctoritas, priusquam utrobique Regum au-
 ctoritate essent approbata : Innocentiana Bulla a
 plurimis Catholicis fuit aperte impugnata, quasi
 falso impegisset Jansenio quæ ille non docuerat.
 Cui rei non aliud remedium invenerunt Jesuitæ,
 quam illud absurdissimum & hæctenus numquam
 audi-

auditum dogma: Papam esse infallibilem in ipsis quoque facti quæstionibus. Possit autem, illam dubia Fidei definiendi facultatem, ab optimis licet Catholicis detrahendi Papis, eamque oppugnandi usitata licentia, similibus exemplis aliis demonstrari, ex hoc ipso nostro petitis ævo, ut vetera omnia prætereantur; si non prohibere institutum hoc nostrum & nulla hujus operæ necessitas.

Non fiunt autem hæc ita tantum, ut ita loquar, de facto, sed jure id ipsum licere, unanimis est sententia omnium illorum, qui Pontificem citra Concilium falli etiam circa definitiones Fidei posse, diserte profitentur; quorum numerus in Catholica Romanensium Ecclesia per quam magnus est. Placet unius duntaxat nunc, sed tamen summi apud suos Theologi, Driedonis verba adferre in medium quæ l. 2. de Libert. Christ. cap. 2. habentur. *Sententia Papa circa Fidem tanta consilii moderatione concipi debet, tantaque maturitate ac patientia decoqui, & tanta deliberationis gravitate proferri, ut omnis recta sit credenda. Verum quia Papa, quatenus homo talem modum liberationis circa ea quæ sunt Fidei potest omittere, & in proprio sensui, propriaque prudentia: idcirco etiam plerumque liceret examinare literas mandatorum Pape, deffinientis, aliquid credendum esse aut fide tenendum.* Hec ipse Driedo.

Z

Quod

Qvod si fas autem plerumve est literas Papales circa Fidem aliquid mandantes examinare, utiqve multo magis licet, alias quoqve Papæ Bullas de Fide nihil definientes sub censuram revocare: cum circa alia quævis negotia citra controversiam falli Papa ac fallere possit, & circa sola Fidei morumq; dogmata à nonnullis habeatur infallibilis.

Tantum abest autem, vel hoc Catholicis omnibus verosimile esse hæctenus factum, ut ne quidem ipsorummet Conciliorum, illorum quæ Oecomenica creduntur, Decreta omnia censuram imo rejectionem suorū hominum effugere potuerint. Vtiq; enim Constantiensia & Basileensia, quamvis olim omnes & nunc quoqve Galli ex Sorbonæ doctrina venerentur, Curia tamen Romana cum suis aedibus, atqve adeo & Jesuitis, solet in quam multis non admittere, imo damnare. Quid? quod nec Tridentini Concilii inter suos alius sit cultus, Enim vero Pius IV omnia Decreta Tridentina confirmavit quidem solenni Constitutione Romæ edita, publicavit qve jam septimo Kalend. Februarii anno 1563. Fortè nusquam tamen fuit creditum, hoc ipso vim obligandi Decreta Concilii illius jam accepisse. Prodiit post Romæ ejusdem Papæ & altera Constitutio *Sicut ad sacrorum*: significans, Concilium illud à Kalendis Maji anni sexagesimi quinti, etsi in singulis regionibus nulla facta fuerat
pro-

promulgatio, omnem terram jam cœpisse obligare. Verumtamen spretum fuit passim terrarum etiam illud Papale edictum. Subsecuta est Romæ anno sexagesimo quinto XIII Kal. Martii tertia Constitutio, revocans & annihilans omnia omnino prisca à Decretis Tridentinis dissonantia. At vero ne in Belgio quidem Hispanico, nisi demum mense Julio, & post acceptum ex Hispania regium consensum, postque novam in Belgio factam publicationem, ut & monitis ante provincialibus omnibus, nihil per Tridentina derogatum iri vetustis moribus ac privilegiis, Concilium illud justum obsequium impetravit. Rem omnem bonâ fide narravit Nicolaus Burgundus, disertissimus pariter & prudentissimus scriptor l. 2 Historiæ Belgicæ pag. 83 & 84 editionis Ingolstadiensis, justa autem prolixitate pariter & accurate Anronymus defensor Juris Belgarum (idem tamen forte cum Burgundo) ultima opusculi sui parte. In Gallia universa, quamvis summo studio annitentibus Papis, ne nunc quidem Decreta isthæc Tridentina acceptata sunt. Aliarum terrarum atque adeo & Germaniæ nostræ (saltem enim Ferdinandus & Maximilianus Cæsares, quod Tridentinum Concilium etiam circa Fidei dogmata expectationi non satisfecisset, ad moderatiores Cassandri sententias respexerunt) nunc non tangam: quoni-

am ex hinc liquidum satis est, ne quidem Conciliorum Universalium Decreta in Catholico-Romana Ecclesia non esse obnoxia examini, multo minus eorum Papales publicationes vim aliquam infallibilem aut sacrosanctam iis conciliare.

Nec vero desunt exempla & Censurarum in Papales Bullas ab hominibus etiam privatae sortis vel hoc quoque ipso seculo exercitarum. Non dicam nunc de iis quae à Protestantium sunt manibus; sed tantum illis quae Romanæ communionis homines publicaverunt. Quam multi libelli editi sunt in lucem contra Pauli V in Venetos vibrata fulmina, & quidem non dissimulatis scriptorum nominibus, adeoque detecta fronte! Aperte sane præ omnibus non dubitavit hoc agere P. Paulus Monachus Servita, libello cui titulus: *Consideratio Censurarum*. ipsimet nostro huic Pacis turbatori Innocentio X, quum etiam contra Belgas insolesceret, duos præclaros libellos *de Jure Belgarum* oppositos esse, sæpius jam tum memoravi. In Gallia ejusdem Bullam dua quinque dogmata Cornelio Jansenio adscripserat, palam nonnullos perstrinxisse, itidem jam diximus: jure an injuria, non est meum nunc definire.

Quandoquidem verò omnia hæc ita sese habent, simul jam itidem sole est meridiano clarius, id quod initio diximus: salva fide, imo salvis in Ecclesia

quoque Latina receptis moribus, fas nobis quoque esse innocentianæ hujus Bullæ censuram instituere, ac proinde nihil esse causæ] quamvis devoto alicui Paparum cultori, quare à mea hac opera avertat oculos. Haud me fugit quidem, posse cipiam fortassis scrupulum adhuc superesse, ex jurata à clero & aliis obedientia Paparum, sed hac de re agemus infra seorsim: contenti nunc, animos promiscuè omnium ad lectionem hujus libelli saltim præparasse.

CAPUT II.

Declarationem Innocentii non fuisse necessariam; esse autem plane insolentem & carere omni exemplo.

Quoniam itaque nulla pietas prohibet, quo minus quilibet salutis Germaniæ studiosus mecum instituat Innocentianæ Bullæ censuram: plurimum verò interest accurate novisse, quo jure quave injuriâ per eam Pax publica fuerit irrita pronunciata, consequens jam est, ut ad rem ipsam tandem aggrediamur; idque ordine illo quem diximus observato.

Igitur minime quidem fuisse NECESSUM, ejusmodi Bullâ edere, *primum* illud haud obscuro est I. indicio, quod etsi sæpissime in similes conditiones pax fuerit constituta, nunquam tamen talis quædam Declaratio Papalis prodierit. Utique enim il-